Prikaz Ilije Drmića, Mladi teolog, Sarajevo, 5/1981., str. 103-104

Vlade Lozić iz Vinice poznat je našoj čitalačkoj publici svojim pjesmama i proznim radovima, koji su tiskani u raznim našim listovima i časopisima kršćansko-religiozne inspiracije i orijentacije. U sve svoje pjesničke poteze utkiva sebe, svoja unutarnja previranja i svoju filozofsko-teološku misao, te upornošću pjesničkoga Golijata traži prijateljsku, bratsku i sestarsku ruku sa svima oko sebe, a poglavito s Bogom transcendentno-imanentnim, koji, dakle nadilazi ovu stvorenu stvarnost a opet je prisutan u njoj. On je svećenik i ljubitelj riječi koja, kad se izgovori, djeluje dinamično, toplo, ljudski, pokretački. Ima vulkansko srce iz kojeg se prelijevaju riječi i misli u ritmičnim skokovima i tonovima. Vlado Lozić je iskonski pjesnik koji nije učio zakone pjesničkoga izražavanja, nego je ovaj dar dobio od samoga Boga u majčinoj utrobi kako to lijepo kaže pjesnik Tin Ujević kada su ga pitali otakada je pjesnik. To se poklapa umnogome s proročkim pozivom i poslanjem kad se kaže da ih je Bog izabrao za proročku službu još u majčinoj utrobi. Ovaj naš pjesnik piše onako kako mu diktiraju um koji je zgrabio stvarnost i srce što ju je osjetilo i počelo živjeti, počelo gorjeti kao svijeća. Sve što je napisao čisto je pretakanje misli iz srca u srce, kao što dobar vinar pretače vino u svoje bačve ili evanđeoski rečeno u nove mješine. Vlado je ljubitelj čovjeka. Potpuno se njemu daruje otkrivajući mu svoje srce i svoj razum, koji se nadahnuo naukom Isusa iz Nazareta, njegovim riječima što otkrivaju mnoga, zapravo sva obzorja bitka, postojanja, življenja ovdje i gore gdje je On, vječni Logos, Riječ, Slovo.

Vlado Lozić, rodom iz mjesta u kojem odzvanja jaka riječ, zapravo živi i oscilira između riječi i riječi, one riječi puka svoga i onih riječi koje je upio u dušu i srce po školama. Izražava se i jednima i drugima. Jedne mu otkrivaju bašćinu i ognjišće, a druge ga uzdižu preko osjećaja prolaznosti, krhkosti, ovozemnosti u nebeske visine, u onu stvarnost koja jest više nego ova koja nas rođene drži i njeguje. Za njega je riječ sve! Riječju se iskazuje, očituje, dokazuje, potvrđuje da jest, da postoji, da je tu onkraj dobra i zla, da je u opasnosti pretvaranja u ništavilo i da je u blizini preobrazbe u vječnost. Stoga se posvetio službi riječi. Riječi su njegova braća i njegove sestre što mu stvaraju topli dom i sigurnost da će postojanje biti opravdano nagradom punine govora i Riječi, a ne da će biti samo kratko putovanje kroz ovaj svijet i nestati u ništavilu kad nema potrebe, zbog činjenice dinamičnosti riječi, misliti da bi sve moglo postati ništavilo. Riječima on grli svoj dom, svoje ozemlje, tlo i uzduh do zvijezda. Svakoga riječima časti i gosti. Nnaglasak neprestance stavlja na riječi kad se nalazimo na rubu života i smrti koja nije kraj postojanja nego samo trenutak prelaska u ono što iščekujemo; kad se nalazimo prek Bogom, tvorcem svega što jest, a napose čovjeka kao krune božjega stvaranja (Ps 8), kad smo u tihom razgovoru s Kristom, s našim bratom i prijateljem, kad se susrećemo na pragu sastanaka i rastanaka. Riječi se talože u dubini njegovoj kao kamenje u rijeci. Potrebno je samo da se vremena stišaju, smire da bi se u bistroj vodi ugledali kamenčići - staložene riječi u dubini pjesnikova srca! Riječi svjedoče o njegovoj nutrini i vanjštini, objašnjavaju njegov svijet i hod između zemlje i neba, hod kroza susrete sa živim i neživim svijetom.

Riječi su drage kao biserje od kojih se zida zgrada življenja u ovome prosotu i vremenu. Riječi kazuju da nismo nijemi ni gluhi, ni nerazumni ni neumni za zbilju koja stvarno jest i koja dolazi u punini. Nemoguće je misliti i izgovoriti misao u obliku riječi iz ništa i ničega, nego iz

živoga postojanja. Kad riječi naše ječe, onda smo sigurni da jesmo i da ćemo biti, ali znamo i to da su riječi mnogo dublje nego ih možemo obuhvatiti svojim umom i razumom. U riječima su slutnje Riječi, Logos, Slova koje se obistinilo kao i mi sami, tj. rodilo se i postojalo s nama, nama u svemu jedank osim u grijehu, te nam postao Spasiteljem iz ove postojanosti za onostranu nebesku zbilju koja je u suodnosu s ovom na svoj način.

"Ti koja (riječ, op. I.D.) izlaziš iz mojih usta i srca svjedočiš da ništa ne **posjedujem i nemam**, nego da sam sâm, i da mi preostaje još nekoliko vremena i nekoliko susreta; dotle mi ništa ne govoriš što jesam i koliko jesam. Ne znam da li te kao pravo
vlasništvo
mogu optužiti ili ti se iz dna radovati? Da li stoga uopće vrijedi, da li ima
koristi
zapodijevati razgovor, pokušavati te obveseljavati skupom stvarnosti sličnih samoj tebi, tvojim nutarnjim snagama, samom tobom, bilo kojom drugom riječju?!

Sve što mogu učiniti ili učinih ili što je preda mnom, tvoje je bogatstvo. Jer moja koljena izumiru, niti se trgaju, ognjište trne, glavnje su već istrnjene, a žeravice, pogotovo više nema" (str. 140).

Lozić traži iskru u pepelu, u zgarištu, ali nje nema. Zašto je nema? Zato što su se raselili oni čije ruke lože druga ognjišta i oči im gledaju nova obzorja tragajući za novim plamenom na novim ognjištima. Seobe su oduvijek postojale. Ljudi su u potrazi za novim prosotom ostavljali svoje ognjišće prepuštajući ga pustoši ili nekome drugome. A nostalgija je tinjala u onima čije se ognište utrnulo. Pisac, što je još mučnije, nema ni riječi, osim što mu ih pepeo i zgarište u srce utkiva. Vlado tragajući po zgarištima, tražeći iskru u pepelu - smisao sebe i svega drugoga, kliče do suza:

"No, kad je sve tako i tako mora biti, onda ne zaboravi, molim te, ostati i ostajati moj lik, moja riječ, umjesto mene, u mome domu, na mome ognjištu, ognjištu moga djetinjstva, moga mjesta i mojega groba.

O, Vinico! O, sunce!" (str. 141-142).

On želi sebe pretočiti u riječi, rasuti se u riječi čitav. Želi vratiti svome nestalom ognjištu sebe - riječi! U njemu je tako proključalo srce domoljubno, koje se nasisalo riječi i smisla na ognjištu djetinjstva. Ono je još nečim opterećeno, a to je prolaznost onoga što bijaše bilo lijepo u djetinjstvu, uz ognjište na koje bijahu bile uprte oči i srce bez ikakve primisli na išta drugo nego samo na onu radost koju je donosio svaki trenutak postojanja uz to ognjište, uz taj svijet, uz to rodno selo Vinicu, još dok je dakle bio pod zaštitom i oca i majke, i brata i sestre, i prijatelja i susjeda. To je bio sav svijet koji se živio svim bićem i to je bio život pun života i postignute dostatne punoće i sreće, što se rasplinulo kasnije u odmaku od ognjišta i vatre na njemu, te je svaki povratak na to ognjište bez žeravice stvarao mučninu i tugu u srcu što toga više nema i veliko pitanje gdje je to nestalo. To je nostalgija, jauk za domom, bol nad utrnutim domom, krik za domom i onim ognjišćem što je značilo život iako, gledano iz današnje perspektive, to ne znači ništa onome tko je napustio to ognjište i grije se pokraj super modernih kamina u svojim kućama uz dodatno nastambno grijanje koje stvara novi ugođaj i guši svaku pomisao na povratak u rodni zavičaj na opustjele pragove i utrnuta ognjišta ponad kojih strše porušene kuće. Takvima valja ovakva literatura da ih prodrma i zamisli, da ih vrati u mislima na korijene, na ishodište, jer nije beznačajna činjenica o kojoj ovdje Vlado pripovijeda, a pogotovo njegov usklik: "O, Vinico! O, sunce!", koji nalikuje na isti onaj krik u dramama skandinavskih pisaca gdje ima malo sunca: Sunca! Sunca! Mrtvac ne može kriknuti nikakvim krikom. On miruje i u grobu trune. No, njegov duh, oslobođen od tijela, uživa biblijski rečeno, u Novome, nebeskom

Jeruzalemu, u novoj Vinici, u Suncu! Stoga je opravdana ova priča, ova riječ pisca i pjesnika Vlade Lozića.

Lozić želi da se riječi “nad kamenom i pepelom, nad stvarnošću bez riječi i poruke“ (str. 156), kad sav preraste u riječ, “jave zovom nečuja“ (str. 157) i tako pričaju budućima o smislu riječi življenih, izgovorenih, rasutih po zgarištima, te o smislu svega što ga nosimo u sebi i čega ćemo biti posve svjesni kad se rastanemo od tijela, zemlje, ovoga života i teškoća, te dođemo u onaj iskonski nošeni osjećaj vječnosti u kojoj je naš dobri Bog!